

Orde van Vrijmetselaren
onder het Hoofdkapittel der Hoge Graden in Nederland

opgericht 15 oktober 1803

Beleidsplan 2021 - 2025

*Wanneer wij het besef van de alomtegenwoordige Liefde hebben bereikt
dan voelen wij dat deze vanuit de gehele wereld in ons wil doordringen
en dan beseffen wij tevens dat wij ook zèlf een bron van Liefde kunnen zijn*

(citaat uit het ritueel van Soeverein Prins van het Rozekruis)

Beleidsplan 2021 - 2025

Orde van Vrijmetselaren onder het Hoofdkapittel der Hoge Graden in Nederland

Inleiding

De Orde der Hoge Graden is statutair en feitelijk de voortzetting van de arbeid van de regelmatige Vrijmetselarij in Nederland. De Orde is opgericht op 15 oktober 1803 en biedt de afsluitende graad van de Moderne Ritus volgens welke nagenoeg alle loges onder het Grootoosten der Nederlanden werkzaam zijn. De Orde is met haar lange geschiedenis hoedster van een belangrijk deel van het maçonnieke erfgoed in Nederland. De idealen die in de eeuw van de Verlichting leefden, hebben vorm gekregen en zijn nog steeds actueel in onze tijd en in onze ritualen. Met veel ruimte voor de emotionaliteit gaat de mens op zoek naar het Woord binnen de Tempel der Humaniteit.

Missie

Voorwaarde voor lidmaatschap van de Orde der Hoge Graden is het lidmaatschap van de Orde der Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden. De Orde der Hoge Graden kan derhalve niet zelfstandig leden uit de maatschappij halen, maar dient zich te richten op de leden van de regelmatige Vrijmetselarij in Nederland (en eventueel door Nederland erkende Orden in het buitenland).

De missie luidt: de reguliere Vrijmetselaren ervan overtuigen dat het lidmaatschap van de Orde der Hoge Graden voor hen een belangrijke en veelbetekenende hulp kan zijn om hun Vrijmetselaar zijn te vervolmaken.

De graad van 'Soeverein Prins van het Rozekruis', ook wel de 'Liefdegraad' genoemd, biedt de Vrijmetselaar een fundament om vanuit de eigen situatie en verantwoordelijkheid, geleid door het begrip 'allesomvattende Liefde', een brug te slaan naar de samenleving. Met 'de alles omvattende Liefde' wordt bedoeld 'de Liefde van mens tot mens' en de ervaring van de eenheid van alles wat ons omringt.

Het ritueel stimuleert zelfreflectie, waardoor de eigen persoonlijkheid op de proef wordt gesteld en nieuwe richting en inhoud wordt gegeven aan de verhouding van het individu tot de samenleving. De 'Soeverein Prins van het Rozekruis' is overtuigd van de waarden die wij als Vrijmetselaar willen behouden en is bereid deze in dialoog te willen verrijken. Tijdens het ritueel wordt onze verbinding met en onze verhouding tot het Leven, tot anderen, tot alles wat ons tot mens maakt, op indringende wijze ervaren. De inwijding tot 'Soeverein Prins van Rozekruis' geeft verwondering en roept verlangen op naar dieper inzicht en vervolmaking. Gewapend met de krachten van Geloof, Hoop en Liefde leidt de inwijding tot onafhankelijkheid en verlost het de ingewijdene van de waan van de dag, van vrijblijvendheid en oppervlakkigheid. De weg van de 'Soeverein Prins van het Rozekruis' is een levensweg, een innerlijke weg naar zelfinzicht en zingeving, die nadrukkelijk toepasbaar is in het dagelijks leven waarin de verkregen inzichten geïntegreerd kunnen worden.

Het ritueel biedt de mogelijkheid om onvoorwaardelijke liefde in verbondenheid te ervaren en te delen, om te werken aan vooruitgang, en om de samenleving menselijker te maken.

Visie

Het Opperbestuur der Hoge Graden heeft zijn verwachtingen uitgesproken over de ontwikkelingen in de maatschappij die ons de komende vijf tot tien jaar te wachten staan en over de plaats die de Orde daarin zou kunnen innemen.

Algemene invloeden:

De mens van nu heeft een druk bestaan en moet zijn beschikbare tijd zien te verdelen. Gevolg: er blijft soms weinig tijd over voor een actief lidmaatschap van een organisatie als de Orde der Hoge Graden.

Daarbij is in de publieke opinie van tijd tot tijd sprake van een negatieve beeldvorming van de Vrijmetselarij, waardoor toetreding tot de symbolieke graden beïnvloed wordt. Terwijl in de maatschappij enerzijds een behoefte aan religiositeit, spiritualiteit en zingeving waarneembaar is, gelden ontwikkelingen als individualisering en toenemende vrijblijvendheid ten opzichte van organisaties als beletsel, temeer daar het lidmaatschap van de Orde, met haar moreel-ethische uitgangspunten, zou kunnen afschrikken.

Kansen:

Die zelfde individualisering biedt het individu echter ook mogelijkheden om zich binnen de Vrijmetselarij op zijn eigen wijze te ontplooiën. Daarbij kunnen netwerken ontstaan die de mogelijkheid bieden zich zowel geestelijk als in het maatschappelijk bestel te ontwikkelen.

Doelgroepen:

Jongeren die dan de ruimte moeten krijgen op hun eigen wijze tijd en inzet voor de Orde in te delen, maar die binnen de Orde een rustpunt, verdieping en houvast kunnen vinden voor hun intensieve levensdruk.

Daarnaast kunnen door het lidmaatschap van de Orde zowel jongeren als ouderen hun behoefte aan verdieping nader invullen.

Een brede scoop is daarom vereist teneinde toekomstige (en huidige) leden van de Orde houvast te bieden in hun leven in een sterk veranderende samenleving.

Werkwijze

De vraag wat wij kunnen/moeten doen om de werkwijze en de betekenis van de Orde aantrekkelijker te maken voor de meester Vrijmetselaar en voor de Soevereine Prins van het Rozekruis kan als volgt worden beantwoord:

- aandacht voor de professionele uitvoering van het ritueel.
- communicatie met de Loges en de broeders in de Loges versterken door het aanstellen van de logevertegenwoordigers; het organiseren van regionale bijeenkomsten; de sociale component van het Kapittel versterken door de aandacht op privéaspecten te vergroten en het gemeenschapsgevoel te versterken.
- de inhoud van de werkwijze van de Orde beter bekend maken, met name door een betere follow up na de inwijding; het universele karakter van de werkwijze van de Orde verder uitwerken; de weg naar de samenleving verder versterken, bijvoorbeeld door symposia.

De toekomst van de Orde

In de meer dan 250 jarige geschiedenis van de Kapittels van de Orde en de meer dan 200 jarige geschiedenis van het Hoofdkapittel is het ritueel van 1937 het uitgangspunt in de huidige werkwijze. In de afgelopen decennia is er veel veranderd in de samenleving. Secularisering en individualisering zijn een feit.

Daarnaast is kennis van de traditionele inhoud en achtergronden van het ritueel niet meer vanzelfsprekend. De oorspronkelijk beleefde betekenis van de symbolen is aan verandering onderhevig. Anderzijds biedt de veranderende tijdsgeest ook nieuwe mogelijkheden, met name om beperkende duidingen uit het verleden in een universeler kader te plaatsen. Een voorbeeld daarvan is de perceptie van het Kruis. Dit centrale en kenmerkende symbool kent een oorsprong die veel verder reikt dan de in het algemeen in de Orde gangbare connotatie (zie het *Rozekruis* 2009, nr. 2).

Regelmatig wordt het ritueel van de Soeverein Prins van het Rozekruis getypeerd als (te) christelijk. Die eenzijdige associatie zal wellicht op den duur verdwijnen bij een toenemende secularisering en door toenemende onbekendheid met de culturele achtergronden van de wortels van onze samenleving.

Dat dit gegeven als een gemis moet worden getypeerd is evident. Het behoud van de achterliggende kennis is noodzakelijk voor het begrip van de werkwijze van de Orde, waarbij de brede invalshoeken (vanuit verleden, heden en ook de toekomst) van de Hoge Graden als drager kunnen functioneren.

Om in de toekomst nieuwe leden te kunnen aanspreken, is een bredere benadering van de werkwijze van de Orde van essentieel belang. Daarbij kan de bestaande symboliek centraal blijven staan, maar het universele karakter van de symboliek dient meer te worden benadrukt en geplaatst in de historische context, wat ons brengt bij de oorsprong van de Moderne Ritus. Daarmee komen we bij het humanitaire gedachtegoed. Voor de Vrijmetselaar van deze tijd betekent dit de uitwerking van vragen als “waar staat de mens in deze tijd?”, “waarom moet het Woord verloren gaan?”, en uiteindelijk de vraag “wat doe ik met deze levensvragen?”.

De Orde moet waken voor wildgroei aan interpretaties, maar wel de inventiviteit en ideeën rijkdom van de Kapittels blijven handhaven en bevorderen.

Het is dus noodzakelijk een algemene vernieuwende visie te ontwikkelen op de universele inhoud van de Orde. Begrippen als “de Liefdegraad” zijn ten enen male onvoldoende om de kernboodschap in de toekomst over te brengen. Zo ook het vinden van het Woord als reden voor het bestaan van dit vervolgpad. Anders gezegd: het is noodzakelijk de inhoud van de werkwijze van de Orde duidelijker in relatie te brengen met de oorspronkelijke diepgang. De kern van deze opgave is de universele aspecten van de werkwijze van de Orde verder te belichten en in bredere kaders te plaatsen.

Kansen en bedreigingen

De Vrijmetselarij binnen de Orde der Hoge Graden is in Nederland de oudste van de voortgezette werkwijzen. Bovendien van meet af aan getalsmatig in Nederland de grootste, uiteraard na de Symbolieke Graden. Dit is een verworvenheid die geen garanties biedt voor de toekomst. Immers, de Orde der Hoge Graden is afhankelijk van de instroom van nieuwe leden in de Symbolieke Graden. Deze instroom kan de Orde der Hoge Graden niet direct beïnvloeden.

Een ander aspect is de belasting van de nieuwe leden van de Orde in gezin en samenleving. Waar in vroeger tijden het een algemeen principe was dat er een bijna vaste volgorde van toetreding tot de verschillende Obediënties optrad, is dat tegenwoordig niet meer het geval. De tijd dat een oudere broeder in de loge aangaf “dat je er wel aan toe was” om toe te treden tot een bepaald vervolgpad is voorbij. De Broeder wil zelf kiezen en zelf bepalen waar hij zijn kostbare tijd aan gaat besteden.

Dat vereist van de Orde goede informatieverschaffing en bereikbaarheid en een actieve profilering voor belangstellende jonge broeders.

Welke ambities heeft de Orde op de langere termijn?

Ondanks de daling van het aantal leden van de Vrijmetselarij in Nederland als geheel wil de Orde een gestage groei realiseren om aldus zo veel mogelijk meester Vrijmetselaars de gelegenheid te bieden deel te nemen aan haar maçonnieke werkzaamheden. Uiteindelijk moet de Vrijmetselaar de Orde der Hoge Graden zien als een noodzakelijke en vanzelfsprekende afronding van zijn ontwikkeling tot Vrijmetselaar in de hedendaagse maatschappij: van Broederliefde via de Liefde voor de Medemens tot de bereidheid het hoogste offer te brengen: de alles opofferende Liefde.

Welke 'core competence' moeten we voor de toekomst gaan ontwikkelen?

In het Beleidsplan 2016 – 2020 zijn ter beantwoording hiervan acht 'essentiële vragen' geformuleerd. Deze vragen zijn binnen de Kapittels uitgezet, en de antwoorden zijn gebundeld in het in maart 2019 verschenen boekje *Acht kernvragen over het ritueel*.

In dit boekje zijn door de toenmalige Commissie Inhoud en Kennis *) twee majeure aandachtspunten geformuleerd:

1. De professionele uitvoering van het rituaal verbeteren.
2. De kennis van de inhoud van het rituaal verbeteren.

Het Opperbestuur vulde deze punten aan met:

3. De communicatie intern – en extern verbeteren. Hiertoe werd de toenmalige Commissie Communicatie en Voorlichting *) in het leven geroepen.
4. De organisatie van de Orde professionaliseren.

*) Beide Commissies zijn wegens afronding van de werkzaamheden in 2020 opgeheven.

Deze vier punten zijn in de paragraaf *Strategisch Plan* nader uitgewerkt.

Doelstellingen

Volgens artikel 3 van de Statuten

- Is het doel van de Orde de voortgezette beoefening van de regelmatige Vrijmetselarij.
- Streeft de Orde er naar haar doel te bereiken door het bevorderen van de werkzaamheid van de Kapittels.

Om dat doel te bereiken is het voor de Orde en de Kapittels van eminent belang dat de kwaliteit van de arbeid optimaal is.

Dat vereist kennis, studie en oefening en een actieve gedachtewisseling tussen de leden der Orde. Om deze te bevorderen zijn / worden toerustingsdagen georganiseerd.

Uit het voorgaande komt een aantal projectopdrachten voort:

Professionele uitvoering:

Er is in 2021 een nieuw rituaalboekje verschenen met daarin opgenomen annotaties bij het rituaal. Dit boekje is inmiddels aan de leden van de Kapittels toegezonden.

Inhoud:

Hiervoor kunnen tevens deelnemers buiten het Ordebestuur worden gezocht.

Communicatie:

Door middel van website en nieuwsbrieven. Tevens door de reguliere uitgaven van het *Rozekruis*. Bij de verschillende activiteiten van het Opperbestuur de taakhouders vermelden. Weten wat er in de diverse regio's gebeurt door het publiceren van regioagenda's. Regiovertegenwoordigers bezoeken regelmatig Kapittelbijeenkomsten.

Organisatie van de Orde professionaliseren:

Hiertoe is een aantal bedrijfsmatige punten geformuleerd (zie punt 4 van de paragraaf *Strategisch Plan*) die inmiddels voor het merendeel zijn geïmplementeerd.

Strategisch Plan

Hoe gaan we de doelstellingen omzetten naar strategie? Wat gaan we doen?

1. De professionele uitvoering van het ritueel verbeteren

- De Kapittels ondersteunen in het versterken van de rituele arbeid door het organiseren van toerustingsdagen en het maken van een handleiding ritueel-uitvoering, ook met kleine weetjes en aandacht voor dramaturgie. De annotaties op het Ritueel 1937 kunnen hieraan een bijdrage leveren.
- Blijven benadrukken wat de kracht van de werkwijze van de Orde is, wat de essentie is en hoe deze het best kan worden uitgedragen en beleefd. Zie bijvoorbeeld de artikelen in het *Rozekruis*, de vernieuwde website, de nieuwe informatiebrochure, het Meesterboekje en de PowerPoint presentatie.
- Het informeren naar bestaande gewoontes in Kapittels kan de bewustwording van het afwijken van de richtlijnen wel bespreekbaar maken. Dit is een continue taak voor de Regiovertegenwoordigers.
- Blijven stimuleren dat het Kapittel haar zwakke punten in de uitvoering verbetert. In dit kader het oefenen stimuleren. Soms is verbetering in de uitvoering eenvoudig te verwezenlijken door bijvoorbeeld de overgang naar de Rode Tempelzaal een duidelijke plaats in het ritueel te geven zodat voor alle aanwezigen dit moment suprême telkens weer herleeft. Ook dit is een continue taak voor de Regiovertegenwoordigers.
- De regionale activiteiten blijven stimuleren en organiseren en daarbij spreken over de kwaliteit van de arbeid. Taak voor de Regiovertegenwoordigers.
- Rondes horen bij de werkwijze van de Orde, liefst samen met andere Kapittels en/of Regio's. Na een inwijding een nieuw lid vragen in een Rede een terugblik te geven. Aandachtspunt voor de Regiovertegenwoordigers.
- Beëindigen van de werkzaamheden door een Kapittel moet indien enigszins mogelijk worden voorkomen. Dit is een continue aandachtspunt voor de Regiovertegenwoordigers.

Het Opperbestuur zal deze actiepunten aansturen en de uitvoering daarvan bevorderen.

2. De kennis van de inhoud van het rituaal verbeteren

- Gevolgde benadering blijven uitdragen en voortzetten. Een taak voor het Ordebestuur, de Kapittelbesturen en voor individuele leden.
- Het herschrijven van het bestaande Rituaal is geen actiepoint. Echter wel het rituaal verduidelijken en inspelen op veralgemenisering van de religieuze beleving en de secularisering. Christelijke elementen in de ritus uitleggen en plaatsen in de tijd. Dit is deels gebeurd door middel van het bespreken van de annotaties op het Rituaal 1937.
- Het diepere gedachtegoed van de Moderne Ritus verder uitwerken en integreren in de bestaande uitgangspunten. Dat kan invloed hebben op bestaande situaties en vanzelfsprekendheden. Een en ander dient zorgvuldig te worden voorbereid, uitgewerkt en intern besproken. Te denken valt aan begrippen als soevereiniteit en regulariteit. Ook het uitdragen van het feit dat de werkwijze van de Orde en de gebruikte symbolen veeleer een universele waarde hebben in plaats van een christelijke valt hier onder.

3. De communicatie intern en extern verbeteren

- De Kapittels stimuleren om van de technische communicatiemogelijkheden gebruik te maken. Te denken valt aan het publiceren op de website van werkdtafels, actuele e-mailadressen van bestuursleden en aanspreekpunten, teksten van Redes, jubilea, en dergelijke). Dit met inachtneming van de AVG - privacyreglementen. Primair een taak voor Regiovertegenwoordigers en de 1e en 2e Grootkanselier.
- Een actieve profilering en beter bereikbaar worden voor belangstellende jonge Broeders. Het Opperbestuur probeert, bijvoorbeeld tijdens het Hoofdkapittel, meer aandacht en podium te geven aan de jongere Broeders. Zie ook de toespraak van de Grootmeester tijdens het Hoofdkapittel 2019.
- Ten gevolge van de Covid-19 pandemie is de uitstroom van het aantal leden in 2020 hoger geweest dan normaal. Daarom is herstel van het ledenbestand van de Orde een eerste prioriteit. Vervolgens is de doelstelling om een gestage groei van het ledental te realiseren om aldus zo veel mogelijk meester Vrijmetselaars de gelegenheid te bieden deel te nemen aan de maçonnieke werkzaamheden van de Orde. Dit willen we realiseren door bijvoorbeeld betere informatiemiddelen zoals de website, de informatiebrochure, PowerPoint presentatie, speciaal *Rozekruis* nummer voor Meester-Vrijmetselaars, inzet logevertegenwoordigers.
- Nieuwe leden van de Orde zo spoedig mogelijk digitaal informeren over hun opname in de Orde. Hier voorziet het vernieuwde (digitale) boekje *Welkom nieuwe leden* in.
- Nieuwe leden blijven uitnodigen voor het Hoofdkapittel. Dit is een continue taak voor de Regiovertegenwoordigers.
- De Regiovertegenwoordiger moet zich blijven inzetten om oude weerstanden te overwinnen, isolatie denken te bestrijden en de aanpalende regio's met elkaar in contact te brengen.
- Bezoeken overzee zodanig structureren dat een delegatie van het Opperbestuur om het jaar een bezoek brengt aan respectievelijk Aruba, Suriname en Curaçao.
- Het *Rozekruis* in papieren vorm is zinvol en gewenst. We zijn overgegaan naar twee papieren exemplaren per jaar plus één digitale versie (waarin de

Beschrijvingsbrief met bijlagen is opgenomen). De Kapittels overzee krijgen het *Rozekruis* uitsluitend elektronisch.

- Hiernaast is er voor snelle actuele informatie de Nieuwsbrief, die na elk Grootbesogne en bij speciale gebeurtenissen digitaal zal verschijnen.
- Blijven investeren in de onderlinge betrekkingen van elkaar aanvullende werkwijzen en de overkoepelende Orde van het G.O.N. Vanwege de complementaire karakters van de Ordes en de werkwijzen juichen wij dit toe.
- Overleggen en samenwerken in het S.O.N. (Samenwerkende Obediënties in Nederland).
- Zorg dragen voor de uniciteit van het ritueel 1937 van de Soeverein Prins van het Rozekruis zoals dat in de Orde geldt door het ritueel te verduidelijken en in te spelen op de veralgemenisering van de religieuze beleving en de secularisering.
- Bezien in hoeverre multimedia en sociale netwerken (bijvoorbeeld Facebook, YouTube) een rol kunnen gaan spelen bij de diverse vormen van communicatie.

Het Opperbestuur zal in de komende periode deze actiepunten aansturen en ondersteunen en plannen ontwikkelen om meer contacten te organiseren tussen Loges en Kapittels. Het Opperbestuur zal daartoe het aanstellen van een vertegenwoordiger van het Kapittel in iedere Loge stimuleren en ook een instructie opstellen voor die vertegenwoordigers in Loges.

4. De organisatie van de Orde professionaliseren

- Er zijn c.q. worden diverse operationele maatregelen genomen om de organisatie en de uitvoeringstaken van de Orde te verbeteren:
 - Er wordt met een vast format en met vaste frequenties voor de vergaderingen van het Opperbestuur en het Dagelijks Bestuur gewerkt;
 - Er is een heldere rolverdeling tussen de taken van het Dagelijks Bestuur en het Opperbestuur;
 - In 2021 worden in samenwerking met I.M.V. (Instituut Maçonnieke Vorming) Toerustingsdagen voor de leden van het Opperbestuur georganiseerd;
 - Er wordt een speciale Toerustingsdag voor de leden van het Opperbestuur georganiseerd;
 - Er bestaan functieprofielen voor de Regiovertegenwoordigers en voor de Gedeputeerd Grootmeesters;
 - Voor majeure projecten zijn aanspreekpunten in het Opperbestuur benoemd;
 - De administratieve organisatie (met name het ledenbestand) is verbeterd en gemoderniseerd;
 - Regelmatige toezending van digitale Nieuwsbrieven aan de leden;
 - De website (inclusief het beheer daarvan) is sterk verbeterd en geprofessionaliseerd;
 - Er is een professioneel beheer van het archief van de orde en van Kapittels.
- De Grootkanselierij werkt nauw samen met de Kanseliers van de Kapittels en biedt ondersteuning om de uitwisseling van administratieve gegevens en andere informatie daar waar mogelijk te vereenvoudigen en verder te automatiseren.

- Arbeidstafels op de website van de Orde plaatsen (de nieuwe website voorziet daar in) en het visiteren stimuleren.
- Goed rekenschap geven van de aanwezige internationale gevoeligheden en bedreigingen.
- Kennis en ervaring delen bij de voorbereiding van activiteiten elders. Bijvoorbeeld door een verslag van de opvoering van tussengraden in Nederland of in De West.
- Verandering van omstandigheden telkens communiceren met het Hoofdbestuur van het G.O.N.

Conclusie en samenvatting

De Vrijmetselarij zoals al eeuwenlang beoefend onder het Hoofdkapittel der Hoge Graden in Nederland, is een uiterst waardevolle en geestelijk verdiepende werkwijze die de leden nog steeds diep kan ontroeren en een steun kan bieden op hun levenspad.

De huidige tijdgeest biedt geheel nieuwe mogelijkheden waar het Opperbestuur een nieuw Beleidsplan voor ontwikkeld heeft. Naast mogelijkheden is er eveneens sprake van noodzaak. Noodzakelijke aanpassing in communicatietechnieken bijvoorbeeld. En mogelijkheden de thematiek van de Orde op een universele wijze voor alle Broeders toegankelijk te maken. Opdat alle Broeders de mogelijkheid krijgen na de Symbolieke Graden een verdere verdieping te kunnen ondergaan.

Het Dagelijks Bestuur van de Orde zal in de komende periode de vinger aan de pols houden bij de uitvoering van dit Beleidsplan. Het Beleidsplan zal een vast onderdeel van de agenda van het Grootbesogne gaan uitmaken waar de Regiovertegenwoordigers verslag uitbrengen en de voortgang in de actiepunten van het Beleidsplan wordt besproken en bijgestuurd.

Bijlage 1: Evaluatie van het Beleidsplan 2016-2020

In het vorige **Beleidsplan (2016-2020)** zijn een aantal **doelen** geformuleerd als actiepunten. *In cursieve tekst is daarbij de stand van zaken aangegeven.*

1. COMMUNICATIE

- De leden zijn het goud van de Orde. Het onderling contact tussen bestuur en leden is essentieel. Dat behoort een twee richtingen verkeer te zijn. Weten wat er leeft, versus informeren wat betreft kennis en actualiteit. Dat vraagt een laagdrempelige voorziening in de 21e eeuw: het internet. De website moet een trekpleister zijn, een bron van kennis en inspiratie en een medium om de leden te laten communiceren.

De website is in de loop van 2019-2020 vernieuwd en vervult in toenemende mate een functie. De maximale mogelijkheden zijn echter nog niet benut. Bovendien verschijnt tegenwoordig regelmatig een Nieuwsbrief waarin het Opperbestuur relevante informatie aan de leden verschaft en waarin de Kapittels ook zelf mededelingen kwijt kunnen. Met name de communicatie tussen de Kapittels onderling kan echter nog worden verbeterd.

- Te denken valt aan een nationale werktafel voor alle activiteiten binnen de Orde.

Alle Kapittels kunnen hun Arbeidstafels op de website plaatsen.

- Zorgen voor beschikbaarheid van Redes en oude uitgaven van het Rozekruis.

Ook hiervoor biedt de website de mogelijkheid. Nummers van het Rozekruis zijn voor alle leden te raadplegen en digitaal doorzoekbaar. Deze mogelijkheid biedt daardoor een prachtige database voor het vervaardigen van Redes.

- Het Rozekruis verder ontwikkelen tot een aansprekende bron van kennis en beleving.

Er is sinds 2019 een nieuwe professionele hoofdredacteur. In zijn nieuwe, opgefriste gedaante heeft het Rozekruis een positieve en stimulerende uitwerking op de lezer.

- Belangstellenden en nieuwe leden toelaten en stimuleren tot een algemene informatie site. Daarbij de mogelijkheid bieden tot contact en verder geleiding naar de Kapittels.

De website biedt deze mogelijkheid. Er is een algemeen toegankelijk gedeelte met informatie over de Orde en er is een gedeelte dat alleen voor leden toegankelijk is.

- Dit vereist een webmaster die flexibel en toegankelijk is.

Er is een verantwoordelijke persoon voor de website binnen het Opperbestuur aangesteld en het webbeheer is extern belegd bij een professioneel bureau. Er is een goed samenspel tussen de Grootkanselier en de webbeheerder. Er wordt prompt gereageerd op verzoeken tot aanpassing of aanvulling van de website.

- De rol van de Regiovertegenwoordiger naar de Kapittels versterken waarbij deze informeert over de ontwikkelingen in de Orde en visies uit de regio doorgeeft in het Opperbestuur.

Regiovertegenwoordigers bezoeken de Kapittels in hun regio frequent, in ieder geval bij inwijdingen en vaak ook bij Rondes. Indien nodig hebben zij contact met de Kapittelbesturen. Zij maken regioverslagen voor iedere vergadering van het Grootbesogne.

- Stimuleren van wederzijdse participatie van de Kapittels bij de werkzaamheden.

De Regiovertegenwoordigers roepen regelmatig op om onderling te gaan visiteren. Arbeidstafels kunnen op de website worden geplaatst. Soms (bijvoorbeeld in de Regio Rotterdam) vinden gezamenlijke inwijdingen of rondes plaats. De wederzijdse participatie bij de bijeenkomsten is echter nog niet in alle regio's geslaagd, dit blijft een aandachtspunt.

- Ontwikkeling van instructies voor de (nieuwe) leden en deze toegankelijk maken.

Er is een veelheid aan informatie – en instructiemateriaal beschikbaar (website, informatiebrochure, Meesterboekje, PowerPoint presentatie, Rozekruis, Rituaalboekje met annotaties, Nieuwsbrieven). De Regiovertegenwoordigers wijzen daar regelmatig op. In 2021 wordt een aanvang gemaakt met Toerustingdagen voor de Kapittels.

2. TOEKOMSTVISIE en PLANNEN

- De inhoud van het rituaal en de boodschap van de Orde verbreden. Te denken valt daarbij aan de klassieke begrippen zoals ze nu gelden, “de Liefdegraad” en “de Roos aan het Kruis die ontbloeit”. De vraag “wat is de kern van het rituaal ?” uitwerken en met nieuw elan uitdragen, teneinde de klassieke begrippen aan te vullen met eigentijdse inzichten. Dit om te illustreren dat de Orde het waardig en inhoudelijk vervolg is op de inwijding tot L.:., de bevordering tot Gez.:. en de Verheffing tot Mr.:. VM.:. .

Teneinde dit onderwerp nader te concretiseren wordt een aparte bijeenkomst van Opperbestuursleden aan dit onderwerp gewijd. Dit is mede door de corona lock-down nog niet gebeurd. Het gaat hier om een proces van geleidelijkheid. Zonder met geweld afstand te nemen van oude waarden en vanzelfsprekendheden kan een bredere visie en beleving langzamerhand tot stand komen. Met het behoud van de traditionele oude waarden en de aanvulling van nieuwe ervaringen en belevingen uit onze tijd kan het rituaal van de Soeverein Prins van het Rozekruis van blijvende waarde zijn en blijven.

- In deze traditie kan de werkwijze van de Orde naadloos aansluiten bij het eeuwenoude internationale streven naar de idealen die voortkomen uit de Verlichting.

In diverse publicaties, lezingen en Redes wordt aan deze thematiek aandacht geschonken.

- Het spanningsveld tussen het als overheersende christelijke symboliek beleefde rituaal en de (toenemende) onbekendheid daarvan bij (toekomstige) leden vereist een open benadering van de verscheidenheid aan achtergronden om de binding te behouden.

Ook hieraan wordt regelmatig aandacht geschonken; zie bijvoorbeeld de lezing van dr. Tjeu van den Berk tijdens het Hoofdkapittel 2019, gepubliceerd in het Rozekruis. Mede hierdoor ziet men oude reflexen ("te christelijk") langzamerhand verdwijnen.

- Het is nuttig het algemene karakter en de reikwijdte van de symboliek vroegtijdig aan de kandidaat bekend te maken, ten einde onbedoelde associaties te voorkomen.

De universele betekenis van de symbolen van de Orde wordt in toenemende mate herkend. Vooral op Kapittelniveau blijft dit echter een voortdurend aandachtspunt, met een faciliterende rol voor de Regiovertegenwoordigers.

3. INHOUD en RITUALISTIEK

- Aanpassingen van het Rituaalboekje. Daarbij opnemen uitleg van als minder bekend veronderstelde woorden of tekstgedeeltes, regieaanwijzingen, herbezinning teksten en verdeling over de functionarissen. Vastleggen van de door de Orde gehanteerde vormen en gebruiken.

Bij het in 2021 verschenen ritualenboekje is een groot aantal begrippen uit de tekst van het rituaal nader toegelicht. Regieaanwijzingen etc. zijn daarin echter niet opgenomen: dit aspect wordt ondergebracht bij de instructies tijdens de Toerustingsdagen, die vanaf 2021 regelmatig zullen worden gehouden.

- Aandacht voor het oorspronkelijke gegeven van onze rituelen.

Het bewustzijn van de historie en achtergronden van de werkwijze van de Orde is onmisbaar voor het goede begrip van de ritualistiek. Voortdurende aandacht voor onderzoek en studie dient te resulteren in publicaties, lezingen en Redes. Zowel het Opperbestuur als de besturen van de Kapittels dienen dit blijvend te stimuleren. In maart 2019 zijn acht kernvragen over het rituaal met daarbij geformuleerde antwoorden bijeengebracht in een publicatie van de Orde :

- *Wat is het unieke gedachtegoed dat de Orde maakt tot de unieke voortzetting van de Symbolieke Graden?*
- *Welke thema's uit de Symbolieke Graden worden specifiek uitgewerkt in de Orde?*
- *Wat is de kern van het Rituaal?*
- *Welke elementen uit onze rituelen zijn van principiële betekenis? (Mede naar aanleiding van door de Kapittels ingezonden antwoorden op deze aan hen aangestelde vraag).*
- *Het thema "een weg, die hem nader brengt tot het Woord", en de associatie met het verloren meesterwoord, is nader bezien.*
- *Waaruit blijkt het universele gedachtegoed?*
- *Hoe is het rituaal in de huidige tijd geworteld in het humanitaire gedachtegoed?*
- *Wat biedt onze werkwijze aan de Broeder, mens, levend in onze tijd en samenleving?*

- Eenduidigheid in den lande van een aantal handelingen zoals lopen in het Open Kapittel, het gebruik van de Houding van Trouw in onze Orde.

Ook hier gaan de Toerustingsdagen een rol spelen. Daarnaast is het van belang dat de individuele Kapittels meer gaan oefenen op de uitvoering van het ritueel. De Regiovertegenwoordigers dienen hierbij een stimulerende rol te vervullen.

- Accentverschillen tussen de Kapittels cultiveren en door kennis en historie onderbouwen onder het motto “eenheid in verscheidenheid”.

Een groot goed in de Orde is dat de Kapittels, net als de leden, soeverein zijn. De Kapittels zijn zich doorgaans goed bewust van hun eigen traditie en gaan daar prat op. De ervaring heeft geleerd dat inmenging in de autonomie van de tradities en uitvoering van de Kapittels onnodig is en alleen maar tot negatieve effecten kan leiden. Afgezien van aanvaardbare lokale verschillen zijn er geen storende elementen of gewoonten die afwijken van het gedachtegoed en de traditie van de Moderne Ritus.

- De uitleg van het Tableau op kwaliteit (uit het hoofd) en inhoud (universaliteit van de symbolen) stimuleren.

Ook hierbij is het van belang dat de individuele Kapittels en in dit specifieke geval de Redenaars meer gaan oefenen op de uitvoering van het ritueel. De Regiovertegenwoordigers dienen hierbij een stimulerende rol te vervullen.

- De symboliek van de Broederketen en de uitvoering versterken.

Zie de actie bij het voorgaande punt.

- Deze punten kunnen allemaal een plaats vinden in de annotaties bij het Ritueel 1937.

Zie de opmerkingen bij de eerste bullit van deze paragraaf.

- De kwaliteit van de arbeid stimuleren door regelmatige bijeenkomsten te organiseren, ritualen op te voeren, nabesprekingen te houden, vergelijkingen met andere Kapittels. Motto: eenheid in verscheidenheid maar met allen dezelfde universele boodschap.

Naast de Toerustingsdagen ligt dit vooral op Kapittelniveau, met een stimulerende rol voor Regiovertegenwoordigers. Inwijdingen lijden nogal eens door praktische omstandigheden zoals beschikbare ruimte. Regionale instructies en Rondes vinden plaats maar zijn soms door logistieke of persoonlijke barrières (nog) niet in alle regio's verwezenlijkt.

- De Regiovertegenwoordiger actief naar de Kapittels laten reflecteren over de opgevoerde arbeid, met adviezen ten aanzien van de uitvoering en beleving.

In het verlengde van het vorige punt ligt dit ook op Kapittelniveau, met een rol voor de Regiovertegenwoordigers.

- De uitvoering van het ritueel staat of valt met de voorbereiding waarbij enerzijds de handeling en anderzijds de tekst essentieel is en gekend en doorleefd moet zijn. Per regio aandacht voor instructies voor de nieuwe (en oude) leden over achtergronden en inhoud.

Ook dit gaat tijdens de Toerustingdagen voor de Kapittels aan de orde komen.

- In Rondes de inhoud en strekking van de werkwijze evalueren en bespreken.

Dit ligt op Kapittelniveau, met een stimulerende rol voor Regiovertegenwoordigers.

- De Kapittels krijgen de mogelijkheid in de 4^e, 5^e en 6^e graad te werken. Indien dit wordt gedaan, moet er aandacht zijn voor de betekenis daarvan en de historische context.

Dit thema is nog niet nader uitgewerkt. Het Opperbestuur zal hier eerst met nadere opvattingen moeten komen.

4. VERBANDEN en CONTACTEN

Bredere verbanden:

De Orde der Hoge Graden is ingebed in de maçonnieke geschiedenis. Daarbij zijn naast nationale ontwikkelingen ook internationale verbanden, met name de Moderne Ritus buiten Nederland, van belang. Het is noodzakelijk de plaatsbepaling van de Orde daarin vast te stellen en haar rol daarin duidelijk te maken. Daarbij is betrokkenheid van de leden van elementair belang. Dat vereist kennis van het bestuur en communicatie en voorlichting van de leden.

In Nederland:

- Met de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden bestaat een principiële en onlosmakelijke band. De unieke werkwijze van de Orde der Hoge Graden verdient een brede bekendheid bij alle Vrijmetselaren in den lande, waarbij de klassieke begrippen uit de Hoge Graden actualisering vereisen.

Er vindt regelmatig overleg en afstemming plaats tussen de Grootmeester van de Orde der Hoge Graden en de Grootmeester van het Grootoosten der Nederlanden (G.O.N.) als ook met andere obediënties die in het S.O.N. (Samenwerkende Obediënties in Nederland) zijn vertegenwoordigd. De relatie met het G.O.N. is prima. Het Opperbestuur heeft besloten de Grootmeester van het G.O.N. bij haar jaarlijks Hoofdkapittel toegang te verlenen.

- Met de andere voortgezette werkwijzen bestaat een open relatie ter wederzijdse inspiratie en bevordering van de groei van de Nederlandse Vrijmetselarij. Daarbij is geen sprake van concurrentie aangezien de Orde een uniek gedachtegoed uitdraagt.

Dit wordt bevestigd door de goede samenwerking in het S.O.N. Ook vertegenwoordigers van de overige S.O.N.-obediënties worden uitgenodigd bij de Hoofdkapittels van de Hoge Graden.

- Stimuleren van regionale informatiebijeenkomsten in overleg en in samenwerking met de andere voortgezette werkwijzen en de Loges.

Er vinden geregeld regionale informatiebijeenkomsten plaats waarbij vertegenwoordigers van diverse obediënties gezamenlijk optreden. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijk demonstratierituaal waarin kenmerken van de diverse obediënties aan bod komen.

- Algemene informatieavonden voor belangstellende Vrijmetselaren, niet leden van de Orde der Hoge Graden, waarbij thema's uit de ritualen op een algemene en universele wijze worden benaderd.

Dit kan tijdens voornoemde informatiebijeenkomsten en ook door middel van bouwstukken en initiatieven van logevertegenwoordigers.

Buiten Nederland:

- De relatie met verwante werkwijzen van de Moderne Ritus in het buitenland. Contact met soortgelijke en geestverwante werkwijzen, die onder de reguliere Vrijmetselarij werken, kunnen stimulerend werken voor de inhoud, beleving van de Nederlandse Orde der Hoge Graden.

De contacten met het buitenland zijn aanmerkelijk geïntensiveerd. Van alle buitenlandse contacten worden verslagen gemaakt die in de Nieuwsbrief worden gepubliceerd.

- De betekenis van de internationale verbanden in de binnenlandse beleving implementeren en voor de leden van de Orde acceptabel en vanzelfsprekend uitwerken.

In veel landen blijkt belangstelling aanwezig om te werken in de Moderne Ritus. Uit de Verenigde Staten, Duitsland, België en Oostenrijk komen signalen. Het Ordebestuur wil te allen tijde support bij dit soort initiatieven verlenen, maar neemt niet het voortouw.

Bijlage 2: De huidige organisatie van de Orde met de taken

Dagelijks Bestuur:

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de Grootmeester, de Generaalinspecteur, de Grootkanselier en de Grootthesaurier. Zijn taak bestaat in hoofdlijnen uit:

- Voorbereiding van het Grootbesogne;
- Continue bespreking van de lopende zaken;
- Het nemen van besluiten die geen uitstel gedogen, met verantwoording aan het Opperbestuur achteraf;
- Financiële verslaglegging en controles op vaste tijdstippen gedurende het jaar;
- Prompte verslaglegging met persoonlijke actiepunten.

Opperbestuur:

Het Opperbestuur heeft elf leden, daar bij inbegrepen de vier leden van het Dagelijks Bestuur. De overige zeven leden vertegenwoordigen ieder een regio in den lande. Primaire taken:

- Het besturen van de Orde, onder andere door het vaststellen en uitdragen van het beleid;
- Van tijd tot tijd inspiratiesessies houden over nieuwe ontwikkelingen of uit te zetten koers;
- Prompte verslaglegging met persoonlijke actiepunten;
- De Regiovertegenwoordigers kennen een aantal specifieke taken in de regio. Zie bijlage 3.

Gedeputeerd Grootmeesters:

In Suriname, op Curaçao en op Aruba zijn Gedeputeerd Grootmeesters aangesteld. Zij vertegenwoordigen aldaar het Opperbestuur.

Op de website is een profielschets van Gedeputeerd Grootmeester opgenomen.

In de Statuten en het Wetboek van de Orde (zie website) is een en ander nader uitgewerkt.

Leden:

Actief bij de Orde betrekken middels de website, de Nieuwsbrief en het *Rozekruis*. Actieve uitwisseling van gedachten en activiteiten, bijeenkomsten in de Regio's en de Rondes.

Overige functionarissen:

De vertegenwoordiger Buitenland in het Opperbestuur (momenteel de Grootmeester) zal in samenwerking met de Ordevertegenwoordiger voor Frankrijk de contacten met de verwante Ordes in het buitenland onderhouden, de ontwikkelingen volgen en het Opperbestuur rapporteren en adviseren. Daarnaast worden in overleg met het Dagelijks Bestuur internationale ontwikkelingen met het Hoofdbestuur van het G.O.N. besproken en zo mogelijk op elkaar afgestemd.

De Grootarchivaris is verantwoordelijk voor het beheren van het archief. Hij kan daarbij een beroep doen op andere leden van het Opperbestuur. De toekomst van het archief van de Orde der Hoge Graden is een aandachtspunt. Evenals presentatie, tentoonstelling, zelfstandigheid of verbonden aan de Orde van Vrijmetselaren, of andere respectabele bibliotheken. De wijze waarop het archief toegankelijk kan worden gemaakt verdient blijvende aandacht.

De Grootkanselier beheert de uitvoering en follow up van het Beleidsplan.

De Grootthesaurier brengt op vastgelegde tijdstippen verslag uit over de financiën, begroting en balans, waarbij tijdens de respectievelijke Grootbesognes alle leden van het Opperbestuur betrokken worden en mede ondertekenen alvorens het Hoofdkapittel wordt ingelicht.

Dit is vastgelegd in het Treasury statuut (te vinden op de website van de Orde).

Bijlage 3: De Regiovertegenwoordiger

De Regiovertegenwoordiger is de verbindingsfiguur tussen het Opperbestuur en de Broeders in de regio. Hij dient het beleid van het Opperbestuur in de regio uit te dragen en dat wat in de regio leeft in het Opperbestuur te presenteren. Hij is luisteraar, belangenbehartiger en uitvoerder. Hij dient de regio te sturen, te stimuleren en tot de arbeid aan te zetten. Daarbij liggen de accenten op de individuele Kapittels waarbij het doel is:

- De identiteit van de individuele Kapittels te versterken;
- Het waarborgen van de continuïteit van de Kapittels in zijn regio;
- Regelmatig, minstens 2x per jaar, per Kapittel een nieuw lid in te wijden;
- De kwaliteit van de arbeid te versterken;
- De participatie bij de bijeenkomsten te vergroten;
- De inhoud van de werkwijze der Orde bespreekbaar maken.

De Regiovertegenwoordiger zal bij zijn bezoek aan de respectievelijke Kapittels de inhoud van de werkwijze van de Orde voor het voetlicht brengen en met name de universele aspecten daarvan alsmede de aansluiting bij de Blauwe Graden onderstrepen. Hij kan daarbij verwijzen naar de beschikbare bronnen zoals het *Rozekruis*.

De taken van de Regiovertegenwoordiger zijn nader omschreven in een profielschets, te vinden op de website van de Orde.